

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Ustvarjajmo demokracijo!

Vsi veliki in pošteni duhovi so edini v tem, da je mogoče ustvariti srečnejšo in pravičnejšo družbo le s pomočjo demokracije. Le demokratično usmerjena družba je zmožna, da upošteva prav vsakega svojega člana, da se čuti odgovorno za njegovo usodo, da izoblikuje njegovo osebnost, da podpira njegov duševni razvoj, skratka, da ga napravi za polnovrednega člana družbe.

Le demokratično usmerjena družba more na zdrav način združiti interese poedinca z interesom celokupnosti in privzgojiti v poedincu zavest, da je dolžan podrediti lastne koristi koristim skupnosti in da z veseljem prinaša take žrtve, ker ve, da je to tudi njegova lastna korist.

Sedanja doba je doba neiskrenosti, zmešnjav in nasilnosti. Narodi so razdvojeni. Nekateri narodi se imajo za izvoljene in smatrajo

Družabni razredi so vedno ostrejši, zato na eni strani bajna bogastva, na drugi strani nezaslišana revščina.

Vse samo zaradi tega, ker ni demokracije. Če govore vodilne osebnosti o njej, govore le zato, ker je taka moda. V resnici pa niso niti pristaši demokracije niti je v svoji duši ne čutijo. Zaradi tega ni v kapitalistično usmerjenih družabnih krogih razpoloženja za demokracijo.

Delovnim slojem pa mora biti jasno, da ni rešitve za nje brez demokracije. Zato je njihova ne le naloga, ampak tudi dolžnost, da jo ustvarjajo. Če pa hočejo ustvariti demokracijo, morajo imeti najprej v sebi razpoloženje za njo. Spoštovati morajo osebnost prav vsakega svojega tovariša, spoštovati njegovo prepričanje in gledati v njem soborca in sostvaritelja nove družbe, v kateri naj bi vladala socialna pravičnost.

Če presojamo udejstvovanje delavskih zastopnikov s tega stališča, moramo z žalostjo ugotoviti, da je del takih zastopnikov okužen od sedanje družbe; da se poslužuje prav istih metod kot kapitalistična družba, ki govori o demokraciji na polna usta, v resnici pa izvaja samovoljo nad večino človeštva.

V Ženevi je mednarodni urad dela. Tamkaj se zbera vsako leto poleg drugih tudi zastopniki delavstva skoraj celega sveta. Ženeva je najbolj prikladen forum, iz katerega bi morali zastopniki delavstva dati poudarka borbam delavstva za

Nekaj besed naj posvetim Tebi, mati-delavka. Žena si, mati številnih otrok. Boriti se moraš za vsakdanji kruh. Obraz ti je naguban, ustnice mirne in tihe, le oči imaš globoko udrte, ki izražajo skrb in boleost za svoje otroke.

Težkih in tihih korakov stopaš dan za dnevom v tovarno, da z žuljavimi rokami prislužiš vsakdanji kruh svojim otročičkom. Ni ti težko staviti svojih telesnih in duševnih moči, ni ti mučno, naj bo delo še tako težko, saj se zaveš, da se žrtvuješ samo za svoje otroke. Ob potu svojega obraza služiš kruh svoji družini. Nimaš časa, da bi se oddahnila, niti toliko ne utegneš, da bi najmlajšemu dala poljub, ko odhajaš zjutraj na delo. Ne upaš si privoščiti opoldne kosila. Ob kruhu in kavi delaš do večera, in zvečer, ko prideš domov izmučena, te čaka ogromno dela. Malo imaš časa, da se razgovarjaš s svojimi otroki. S skrbjo zreš nanje, ne veš, kako bo čez teden dni, ali jim boš še dala vsaj ta skromni košček kruha, ali

pa ti bodo povedali, da ostani doma. S skrbnim očesom paziš, kako jim manjka tvoje vzgoje, da je premalo samo večerni razgovor, da bi globlje v dušo spoznala svoje otroke. Strah te je ob tem spoznanju, saj si lastnim otrokom — tujka in vendar si jim mati, ona skrbna mati, ki se mora boriti za obstanek svoje družine.

Ko že vse počiva, bdiš še vedno ti, delavska mati. Šivaš, pereš, likaš samo za svoje otroke. Sama si, sama s svojimi mislimi in ob takih prilikah, ko gledaš na svoje nedolžne angelčke, se ti porajajo misli, tiste lepe misli, ki so razumljive samo materi. Ob žrtvah, ki jih dan za dnevom polagaš na družinski žrtvenik, pozabiš na sebe, ne zaveš se, da ti skrbi in bridkosti puščajo sledove na obrazu, da tihe solze, ki jih pretakaš, rišejo na tvojem obrazu gube, niti ne opaziš, da se tvoji lasje sivijo. Ne zaveš se, da ti pojemajo moči, saj žrtev ob tako veliki ljubezni, kot jo imaš ti, delavka-mati, ni težka.

Težko je in neizmerno boli preganjanje in psovke, bodisi od tovarišic ali od podjetja, da je poročena žena-mati za dom in ne za delo. Kako rada bi delavka-mati vršila svoj poklic doma, če bi bile razmere tako urejene, da bi ne bilo treba gledati otroke v pomanjkanju in bedi. Tako pa se, da more utešiti bedo, žrtvuje sama, dela noč in dan za blaginjo svoje družine. To so žrtve, ki jih more prinašati samo mati-delavka.

In če bi znali ceniti te žrtve, ki jih doprinašaš ti, mati-delavka, ne bi bila pri odpustih ti na prvem mestu. Toliko srčne izobrazbe in socialnega čuta bi pač moralo imeti vsako podjetje, da bi se zavedalo, kako

ko trde, da je njihovo poudarjanje o demokraciji le navidežno.

Nas taki pojavi ne smejo zbegati. Dokazujejo le, da je delavstvo naporno vzgojeno, in sicer v svojo lastno škodo. Kajti velika zmota je, če kdo meni, da bodo padle razne dobrine, tudi duhovne, zatiranim v naročje po nekakem čudežu ali po nekaki nujni sili razmer. Zavedati se moramo, da si morajo zatirani vse to priboriti. Pogoj za zmogovito borbo pa je duhovna prenovitev. Le duhovna prenovitev bo usposobila delavstvo in mu dala tudi legitimacijo za to, da bo nosilec boljše in pravičnejše družbe. Mi krščanski socialisti moramo kljub vsem zaprekam neomajno in brezkompromisno hoditi po poti demokracije.

veliko nalogo vrši žena, ki hodi v službo, da z bornim zaslužkom preživlja svoje otroke. Zavedati bi se moralo, če odpove službo materi, da je odvzelo kruh nedolžnim otročičkom in da je ranilo s tem materino srce, da ji je zadalo najtežji udarec in da taka mati kliče v svoji bolečini: »Ali je katera bolečina večja kot je moja bolečina.« T.S.

Ob 25. marcu

Na praznik Marijinega oznanjenja se slovenski narod spominja svojih mater, praznuje tako imenovani materinski dan. Prav povsod so na ta dan akademije po društvenih dvoranah, kjer otroci z ljubimi deklamacijami, petjem in igrkami vzbujajo notranja čustva svojega otroškega srca do svojih dragih mater. Marsikatero oko se ob tej priliki zasolzi in v dno srca ganejo te prireditve, tako mlajše kot starejše.

Lepa in hvale vredna je ta oddolžitev mladine materam. Vsaj en dan v letu občutijo naše matere nekaj javen izraz hvale za vse svoje trpljenje, duševno in telesno, ki ga doprinašajo za svojo družino vse leto. Toda grenka kaplja v tej zadostilni prireditvi pa je stvarno življenje, življenje, ki neustmiljeno dikтира nove skrbi, nove težave. Koliko trpi delavska mati v sedanjih težkih časih, da ohrani svojo družino in vodi otroke po potih, ki odgovarjajo njeni notranjosti, njeni duši in srcu. Vsak dan potrebni kruh, obleka, šola, skrbi za bodočost otrok, to so vprašanja, ki jih do danes razume samo tisti, ki jih sam doživlja. In to je mati. Svojemu otroku je dala življenje, neguje ga od prvega diha, z njim živi in čuti preko detinskih let, preko mladeniške dobe, dokler ga duševno in telesno krepkega lahkega srca ne spusti v samostojno življenje. Pa še takrat ga spremlja v življenju, veseli se njegove zadovoljnosti in čuti z njim ob težavah in bridkosti zopet z novim rodom.

Materino srce je srce naše skupnosti, je središče celega naroda. Veselo materino srce je zdravje vsega naroda, njena bridkost je bolezen naroda, znak da narod v sebi ni zdrav. In koliko je danes materinske bridkosti. Koliko danes trpi delavska mati, trpi njeno srce. To trpljenje je težka pot ne le slovenskih materinskih src, ampak trpljenje naroda, ki preživlja težke dneve v gospodarskem in moralnem oziru.

Slovenski narod je narod malega človeka, delavca, kmeta in obrtnika. S svojimi lastnimi rokami si naš slovenski narod služi vsakdanji kruh in ob težkem naporu delovnih rok se ohranja v življenju in si kuje svojo bodočnost.

Zato pa za naš narod ni zadosti, da samo en dan v letu posveti svojim materam, to je sebi, ampak vsak dan v letu, vsako uro mora žrtvovati, da olajša svoji materi težke ure in z njo vred gre v lepšo in srečnejšo bodočnost.

Vprašanje slovenske matere je vprašanje slovenskega delovnega človeka. Njegova blaginja je sreča in zadovoljnost naših mater. Zato bomo mi najlepše praznovali materinski dan z obljubo, da se bomo neustrašeno in dosledno borili za pravice našega delovnega človeka. Srečko Žumer.

Ekspozitura Maribor

Ekspozitura Jugoslovanske strokovne zveze v Mariboru vabi na svoj redni letni občni zbor v nedeljo 3. aprila ob 9 dopoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke v Mariboru. Dnevni red: 1. Pozdrav in otvoritev (moški zbor zapoje delavsko himno »Naša pesem«). 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo strokovnega tajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve. 6. Govor zastopnika centrale JSZ. 7. Predlogi in sklepi. 8. Slučajnosti. — Po končanem občnem zboru bo ob 12.15 uri skupna sv. maša s kratko pridigo za pokojne člane JSZ v frančiškanski cerkvi, pri kateri poje naš delavski pevski zbor. — Skupine, ki spadajo v delovno področje ekspoziture JSZ v Mariboru, naj pošljejo svoje delegate. Načelstvo.

svoje pravice. In med glavne pravice spada demokracija.

Marksistično usmerjeni delavski delegati so pa javno in brez strahu bili v obraz demokraciji. Ko so namreč prišle lansko leto na vrsto volitve v upravni odbor mednarodnega urada dela, je večina zavrnila predlog, da se izvoli v odbor tudi zastopnik krščanskega delavstva senator tovariš Serrarens. Res je, da niso bili vsi delegati mnenja, da se naj izključi iz uprave zastopnik krščanskega delavstva; socialdemokratski zastopnik Holandije je n. pr. javno obžaloval to zavrnitev, vendar je pa večina šla po poti duhovnega nasilja. Ta okolnost je zelo značilna za marksiste in dokazuje, da imajo meščanski listi prav,

Po naših krajih

Kranj

Gospodom pri »Gorenjcu«: Vztrajamo pri svoji zahtevi, ki smo jo postavili v naši 10. številki. Ni se treba bati našega terorja, tudi kruha ne moremo nikomur jemati. Takih možnosti imajo gotovo več gospodje, ki se zbirajo okoli »Gorenjca«. Zahtevamo pa, da se zadeva temeljito prečisti. — Kot dosledni krščanski in demokratični ljudje ne bomo branili svojim članom lastnega mišljenja na primer o ljudski fronti in stanoviščini, glede verskih vprašanj pa stojimo trdno na stališču nedotakljivosti. Zato naj se gospodje ne čudijo, če smo prav v tem primeru tako nastopili; kvečjemu se mi njim čudimo, da tega ne morejo zapopasti. Pribijamo tudi to, da »pravoverni« gospoda označuje vsakega zavednega delavca za marksista in komunista, pa naj je v resnici še tako oddaljen od takega mišljenja. Ne čudimo se vam, gospodje, zakaj na vaših rokah še ni bilo žuljev...

Delavstvo kranjskih tovarnov opozarjamo, da je vpeljala Delavska zbornica v Kranju uradne dneve vsak torek popoldne v občinski pisarni. Referent Delavske zbornice je ob uradnih dnevih na razpolago delavstvu, da mu da potrebne informacije o raznih sporih in da tudi sprejema pritožbe. Torej delavstvo more dobiti ob uradnih dnevih vsa potrebna pojasnila glede bolniškega zavarovanja, glede hranarine in nezgodnih rent, glede nadur, glede odpovedi, glede vajenskega vprašanja, glede borze dela in podobno. Želeli je, da se delavstvo obilno poslužuje teh uradnih dnevo in da reši na licu mesta zadeve, zaradi katerih mora sicer hoditi v Ljubljano ali pa pisariti po pošti.

Kolektivna pogodba mestnega delavstva. Jugoslovanska strokovna zveza je sklenila v imenu mestnega delavstva kolektivno pogodbo s kranjsko mestno občino. Pogodba je v marsičem izboljšala položaj mestnih delavcev. Za delavce, ki so bili zaposleni že deset let, velja enomesečna odpoved. Stalnost je priznana vsem sedaj v službi se nahajajočim delavcem, novim pa po enoletnem zaposlenju. Uveljavljen je osemturnik, 50% doklade za nadure, 100% doklade za nočno delo in za delo ob nedeljah in praznikih. Večina praznikov je plačana. Določeni so tudi plačani dopusti, ki rastejo po času zaposlitve do 14 dni. Mezde so določene za ne-kvalificirane delavce od 4 do 6 din, za kvalificirane pa od 5 do 7 din. V primeru podražitve življenjskih potrebščin se avtomatično povišujejo tudi plače. Delavstvo prejme tudi božično nagrado v višini tedenske plače. Razen tega se je občina zavezala, da bo preskrbel delavstvu potrebno delovno obleko. — Na ta način je JSZ v Kra-

Iz centrale

Pred časom nas je obvestila naša internacionala v Utrechtu, da nas v marecu obišče njen glavni tajnik tov. Serrarens. Te dni smo od internacionale krščanskih strokovnih organizacij prejeli pismo, v katerem nam sporoča, da je zaradi nastalega mednarodnega položaja tov. Serrarens potovanje odložil na mesec april.

Vse krajevne skupine in plačilnice opozarjamo, da brezpogojno organizirajo, in to čimprej, zbor organizacijskih zaupnikov. Ta zbor naj upravlja in vodi podpredsednik skupine. Zbor organizacijskih zaupnikov naj se sestane redno vsak mesec.

Čim bolj smotrna razdelitev dela bo olajšala in razbremenila prezaposlene tovariše in tovarišice in uvedla bo v delo nove sodelavce. S tem bo omogočena takojšnja izvedba sklepov in dela, kar je za našo JSZ in za vse naše gibanje velike važnosti.

Na podlagi sklepa širše načelstvene seje JSZ dne 27. februarja tega leta se bodo postopoma izvršile po vseh krajevnih skupinah in plačilnicah poslovne revizije. Te revizije bodo imele predvsem namen, da se v poslovanju krajevnih skupin odpravijo vsi nedostatk, da bo poslovanje in vodenje knjig naših skupin če že ne vzorno, vsaj v redu vodeno. Revizije bo vršil upravni tajnik. Skupine bodo o tem vedno pravočasno obveščene.

Vsak član JSZ mora nositi tudi naš znak kot viden dokaz pripadnosti k našemu krščansko socialističnemu delavskemu gibanju.

nju primerno uredila delovne pogoje mestnih delavcev. Delavci naj se pa zavedajo, da je njihovo mesto predvsem v strokovni organizaciji. Samo z njeno pomočjo bodo mogli pridobljene ugodnosti ohraniti in jih tudi izboljšati.

Zborovanje kranjskega delavstva na praznik sv. Jožefa. Na praznik sv. Jožefa so kranjske strokovne skupine sklicale v dvorani »Stare pošte« javno zborovanje. Odkar obstaja v Kranju JSZ, proslavlja katoliško delavstvo 19. marec kot praznik dela. Ta zborovanja so se prejšnja leta vršila v drugih prostorih. V zadnjem času si je pa moralo delavstvo, organizirano v JSZ, izbrati nove prostore. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Govoril je tov. Pestotnik. V svojem izjavljanju je obrazložil pomen strokovnih organizacij, poudarjal, da delavstvo ne sme nikdar kloniti v svoji borbi. Če je delavstvo v kranjskih tekstilnih tovarnah vodilo borbe za izboljšanje svojih življenjskih pogojev, pa pri tem ni zmoglo, še ni treba zaradi tega kloniti, ampak mora znova zbrati svoje sile v strokovnih organizacijah. Svoja izvajanja je zaključil z besedami: Delavska ideja naj gre iz delavskih koč in barak, iz trpljenja delovnega ljudstva, med današnjo družbo za njeno duhovno prenovitev. Nadalje je govoril naš tovariš Rudolf Zorman iz Senčurja. V preprostih in jedratih besedah je omenjal, da mora delavstvo v teh težkih časih delati za svojo osamosvojitve, če hoče doseči izboljšanje svojega položaja. Dotaknil se je potrebe delavskega združništva. Jugoslovanska strokovna zveza, katero je ustanovil rajni dr. J. Ev. Krek, ne zahteva nič drugega, kakor samo pravice. Tako je kranjsko delavstvo proslavilo delavski praznik. Od zborovanja je šlo z novo voljo do dela, zavedajoč se, da ga čakajo še velike in važne naloge.

Celje

Preteklo nedeljo so imeli člani KDM prisrčno proslavo sv. Jožefa v Delavski zbornici. Ob udeležbi mlajših ter članov JSZ je potekla proslava zelo ljubko. Dve deklamaciji sta imela tovariša Starmana, pa tudi zborna z vodilno besedo tovariša Korošca je dobro izpadla. Lep govor je imel tov. Gabrovšek, ki nam je pokazal stremeljenje mlade KDM, ki z veseljem praznuje zaščitnika dela sv. Jožefa.

Laško

Proslava. V nedeljo ob 3 popoldne je naša KDM priredila lepo proslavo v čast sv. Jožefa. Kljub lepemu vremenu se je ta dan delavske prireditve udeležilo zelo mnogo mladine, članov JSZ in prijateljev delavske mladine. Omembe vredno je, da se naši Laščani, razen nekaj izjem, niso udeležili te proslave, čeprav imamo tu tudi polno takih, ki se od časa do časa proklamirajo za delavske prijatelje, kadar je pa treba to ljubezen pokazati v dejanju na delavskih prireditvah, pa tičijo doma. Prireditve sama je potekla zelo lepo in v splošno zadovoljstvo. Naš agilni Lojze Lešnik je v uvodni besedi pozdravil vse navzoče in podal kratko vsebino akademije. Za njim je mladi in agilni Povše Martin v lepih in klenih besedah poudaril občutek mladine ob tej delavski prireditvi, njeno trdno voljo in neustrašeno hotenje v delu za zmago pravice. Za njim je tov. Srečko Žumer govoril o pomenu praznika sv. Jožefa za delavstvo. Temu govoru je sledila dvodejanka pisatelja F. S. Finžgarja »Nova zapoved«, ki je napravila na vse navzoče globok vtis. K tej lepi proslavi sv. Jožefa moramo KDM v Laškem samo čestitati, saj so sodelovali samo delavski fantje in dekleta, ki so se kljub težkemu delu še toliko časa žrtvovali za akademijo.

Občni zbor Delavske posojilnice v Laškem bo v nedeljo 3. aprila ob 4 popoldne pri Blažu Grešku v Rečici s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1937. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Trbovlje

Socialni vidiki občinskega preračuna. Občinski preračun za leto 1938/39, znaša 4.059.644 din in je eden najvišjih v povojni dobi. Na predpis direktnih davkov 1.512.197 din bo občina pobirala 110% doklado. Ostalo pa bodo donasale trošarine in gospodarska podjetja občine. Občinska uprava, katere je preračun izdelala in plenumu predložila v razpravo 14. t. m., ni jemala v obzir najnunejših potreb občanov, vsaj nujno socialnih ne. Doklado na užitnini prispevajo delavci, ki jih je v občini nad 80%. Največja podeželska industrijska občina je gotovo trboveljska. Brez dvoma bi morala storiti prvo tisto, kar prebivalstvo nujno potrebuje. Zaradi občutnega pomanjkanja privatnih stanovanj bi bila prva naloga občine: graditi stanovanjske hiše, v katerih bi se mogli naseliti upokojeni rudarji. Druga, nič manj važna naloga bi bila: zgraditi zdravstveni dom, v katerem bi bilo združeno mladinsko zdravstvo in zdravljenje tuberkuloznih. Občinska uprava, v kateri sedijo socialistični delavski zaupniki, se je pri razpravi o preračunu postavila na stališče, da je gradnja občinskega doma — magistrata — bolj potrebna, kakor pa gradnja stanovanjskih hiš in zdravstvenega doma. V preračunu so vstavili 215.000 din za občinski dom. Za zdravstveni dom pa niti pare. Pred nekaj leti je občina obsegala tudi sedaj odpadli teritorij Hrastnik, ki je združen v samostojno občino Hrastnik-Dol. Naša občina je takrat štela nad 18.000 prebivalcev. Po odpadu Hrastnika pa šteje 13.361 prebivalcev. Za postavitev novega občinskega doma bi bila občina takrat gotovo bolj upravičena kakor pa danes, ko ima manj prebivalcev. Občina je z nakupom Parašuhovega posestva pridobila še eno poslopje, v katerem je sedaj nameščena policija, socialni urad in se vršijo tudi posli okrajnega sodišča Laško kot ekspozitura sodišča. S tem je za polovico razbremenjen sedanji občinski dom. Iz vseh teh navedb je razvidno, da za enkrat nov dom ni potreben. Potrebna pa je gradnja stanovanj in zdravstvenega doma. Socialisti so ob volitvah leta 1936, imeli polna usta socialnih obljub, danes pa zagovarjajo popolnoma drugačno stališče. To je jasno pripomnil v preračunski debati gospod župan sam, ko je dejal: »Govoriti je eno, delati pa drugo«. Pri zadnjih volitvah so na nasilca liste JRZ Križnika zlili vso gnojnico, kar jo je po Trbovljah teklo, ker je volilec izjavil, da tega, kar socialisti obetajo, ne bodo storili. Imel je prav, kar je potrdil tudi 14. t. m. sam socialistični župan. Pripomniti pa moramo, da članu uprave g. Pliberšku tako delovanje tudi že preseda, saj je v preračunski debati izjavil, da je za občino sramota, da ne gradi občinskih stanovanjskih hiš. Tako so pametnejši socialisti z glasovanjem za magistrat desetih potrdili pravično stališče predloga Križnika zaradi te postavke preračuna. Večina je imela le sedem glasov večine za to, da odpade gradnja stanovanj. Delavci naj si zapomnijo dane obljube in delo socialistov v občini. Skoraj gotovo bo »Delavska politika« po dopisniku iz Trbovelj odgovorila na upravičeno kritiko našega delavskega lista, da smo neiskreni ali celo demagoški, kar je storila že večkrat. Dejstvo pa je in ostane, da je imel Križnik prav, ko je temu nesocialnemu namenu socialistov v preračunski debati ugovarjal ter predlagal, naj se z denarjem iz postavke 215.000 din gradijo stanovanjske hiše in zdravstveni dom. Naš zastopnik v občinskem odboru bo tudi še nadalje vsako tako delo socialistične večine kritiziral in zagovarjal le upravičene želje delavstva. Delavstvo pa naj delo enih ali drugih samo presoja.

Filip Križnik.

Obvestilo. V nedeljo 27. marca se bo vršil ob 4 popoldne v tajništvu razgovor organizacijskih zaupnikov skupine. Nekateri člani se niso poravnali zaostale članarine. To naj nemudoma store. Vsi zaupniki si še niso nabavili pri skupini brošure »Poslovanje strok. skupin JSZ«, katere je sestavni del našega programa in delovanja. To naj poklicani zaupniki takoj store. Skupina sprejema v članstvo le tiste brezposelne, ki še dela niso imeli ali ki so zaradi reduk-

Iz uredništva

Tov. Jelinčič, Godič. Uvodnik v zadnji »Pravici« si napačno razumel. Težko je mogoče, da so obseženi med uradno navedenimi 20.800 Italijani v Jugoslaviji tudi primorski Slovenci; gotovo pa, da je mnogo pravih Italijanov zaposlenih v Dalmaciji in drugod. Slovenski Primorci med to množico tujcev ne morejo spadati in nanje tudi nismo mislili v svojem sestavku, saj je znano, da se naši Primorci večinoma preživljajo s težkim ročnim delom, dočim se pravi »nenadomestljivi« tujci takega dela ne lotijo, saj je pravih delavcev med njimi komaj en odstotek. Slovensko delavstvo je proti nepotrebnim tujcem, ki so tujci tudi po krvi, ne le po državljanstvu, glede primorskih Slovencev pa zastopa načelo popolne enakopravnosti z našim domačim delavstvom.

Urednik.

cij zgubili delo. Tistih pa, ki so delo samovoljno zapustili ali bili po lastni krivdi odpuščeni, skupina v bodoče ne sprejema v članstvo. — V torek 29. t. m. popoldne se vrši skupščina bratovske skladnice v prostoru čakalnice za hodnega obrata. Dan prej, to je 28. marca, se vrši v našem tajništvu ob 4 popoldne razgovor z vsemi odborniki širšega odbora bratovske skladnice naše »Združene listec«. Naj nihče ne manjka. — Odbor.

Žiri

Delavska prireditve na praznik sv. Jožefa je v Žirih prav lepo izpadla. Za uvod je tov. Kavčič recital besedila dr. Kreka. Nadalje je imel krepak govor tov. Pestotnik iz Ljubljane. — Igralci, člani in prijatelji delavstva, so uprizorili Finžgarjevo igro »Nova zapoved«. Igrali so jo prav lepo in prepričevalno. Za konec so pridejali še burko »Kolajna«. Naše prireditve so se udeležili ljudje iz vseh stanov ter s tem pokazali, da razumejo naše prizadevanje in podpirajo pošteno delavsko borbo. Žiri bi bile lahko za zgled tistim krajem, kjer naše gibanje ovirajo in celo zapirajo dvorane, ki jih je tudi delavsko pomagalo graditi.

Nazarje

Preteklo nedeljo smo imeli zopet dobro obiskan sestanek. Članstvo je storilo svojo dolžnost in tudi mladi, katere smo vedno pogrešali, so prišli. Tov. Mirnik iz Celja nam je v svojem govoru podal jasno sliko glede organizatoričnega dela pri nas in tudi po drugih državah; razložil nam je potek širše seje načelstva in smernice za bodoče delo v naši JSZ. K zaključku sestanka je na željo delavstva prišel g. ravnatelj in ob tej priliki sprožil misel varčevanja z željo, da bi vsak po možnosti tudi sam svoje prihranke nalagal v podporni sklad z istim zneskom, kolikor daje podjetje. Temu se je delavstvo tudi odzvalo. S tem je bil pri najboljšem razpoloženju sestanek zaključen. Kličemo pa vsem, ki še kolebajo, ali bi pristopili k nam ali ne, da se nobena bratovščina, nobeno društvo — športno ali kakršno koli, ne bo borilo za naše delavske pravice ne doma, pa tudi ne tam, kjer se delajo socialni zakoni. To pričakujemo od JSZ, katere doslednost na njeni začrtani poti poznamo. Zato je v njej naše mesto. Na sestanek, ki se bo vršil 10. maja, pride tov. Hočevar. Govoril bo o obratnih nezdah. Že sedaj opozarjamo na važnost sestanka. Pridite vsi!

Naše združništvo

Naša Prva delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani je do sedaj kljub težavam na denarnem trgu nemoteno poslovala. Vlagatelji so vsak čas dobivali v manjših zneskih na željo izplačane svoje vloge. Sedaj, ko se je položaj nekoliko izboljšal, je odbor hranilnice sklenil, da sprejema vloge na nov račun, katere obrestuje po 3 odstotke. Poleg tega izdaja hranilnica zopet kratkoročna posojila, seveda v manjših zneskih. To pa zaradi tega, da more čim širšemu krogu delavcev in nameščenec pomagati v potrebi. Da bo pa hranilnica mogla vršiti svojo nalogo, mora imeti za to na razpolago potrebna sredstva. Zaradi tega naprošamo vse svoje edince in tudi posameznike, da svoje prihranke nalagajo pri svoji lastni hranilnici. Poleg močne strokovne organizacije je potrebno, da zgradimo tudi močno lastno združništvo, ki bo dalo gibanju tudi gospodarsko samostojnost.

Odbor.

A. ŽIBERT trgovina s čevlji • Ljubljana, Prešernova ul.

naznanja cenj. občinstvu, da je došla večja pošiljka najnovejših damskih in moških čevljev za pomladno sezijo, kakor tudi športni čevlji in gojzarce iz prvovrstnega krom usnja za dame in gospode. Na zalogi imamo vedno vse vrste otroških čevljev po nizkih cenah.

Brez sodelovanja delavstva bo izdan

nov rudarski zakon

Ob priliki preračunske debate je v Narodni skupščini v svojem poročilu izjavil minister za gozdove in rudnike, Bogoljub Kujundžić, da dobi naša država v najkrajšem času enoten rudarski zakon. Dalje je izjavil, da je ta zakon že izdelan in to popolnoma v demokratičnem duhu, ker do skrajnih možnosti enako upošteva pravice državljanov in svobodo dela na rudarskem področju. Zakon bo v najkrajšem času predložen Narodni skupščini v zakonitev.

Ta zakon se dela že nad 10 let. Toda vedno se je doslej odlagala njegova zakonitev. Vzroki za to javnosti niso znani, kakor tudi ne njegova vsebina. Pred kratkim so strok. organizacije dobile v roke osnutek in tako mogle vsaj nekoliko spoznati, kako bo ta zakon sestavljen. K socialno političnemu delu, ki predstavnice delavstva izredno zanima, so stavili tudi svoje pripombe. Nihče pa ne ve, ali se je to upoštevalo ali ne. Med pripombami je bilo več važnih točk, katere nujno terjajo korekturo. Tudi JSZ je ob tej priliki poslala svoje predloge tako ministrstvu za gozdove in rudnike, kakor ostalim ministrstvom.

Sedaj se zopet na tem dela. Od ministra za gozdove in rudnike smo dobili celo izjavo, da bo novi rudarski zakon zgrajen na načelih popolne demokracije.

V kolikor imamo dosedanjih izkustev, se nas polasča dvom, kajti vsi socialni in tudi drugi zakoni so prinesli s seboj mnogo stvari, katere bi lahko povsem odpadle, če bi se zakoni delali v sporazumu s tistimi, za katere bo pozneje ta zakon veljal in se z vso neizprosno izvajal. Posebno pri gradnji socialnih zakonov ni dovolj, da sodelujejo samo visoki uradniki iz za zelenih miz, marveč je treba, da izrečejo svoje mnenje tudi praktiki in to so gotovo tudi delavske strokovne organizacije, ki predstavljajo najbolj sposobne delavce in tako tudi praktične za slična vprašanja. Tako sodelovanje bi rodilo zaupanje delavstva do državne uprave, zakoni bi se ne popravljali vsak čas,

kar rodi posebno pri delavstvu nerazpoloženje do tistih, ki so zakon svojevoljno, brez sodelovanja tistih, ki se jih najbolj tiče, gradili.

ln še: če je novi rudarski zakon v resnici zgrajen na načelih popolne demokracije, zakaj se ga potem ne da na vpogled tistim, ki bi radi dali k stvari svoje pripombe. Šele ko se to zgodi, da se zakon vsestransko preuči in preštudira ter izrečejo tudi vsi interesi-rani svojo besedo, ki se mora tudi upoštevati, je mogoče trditi, da je demokratičen, ker je v tem primeru zakonodajalec res upošteval vse činitelje, ki pridejo pri tem v poštev. Tega pa pri sestavi novega rudar-

Nameščenci

Povezanost nameščenstva in delavstva

Korist kapitalističnega reda je, da drži delavstvo in nameščenstvo razdvojeno, to je enotno. V službi kapitala, ki je dejansko gospodar sveta, je na milijone in milijone ljudi vseh ver in narodnosti. Ta ne loči, bodi pogan ali kristjan. Njemu je glavno profit in iz tega izvirajoč mamon »denar«. Za dosego tega cilja Se pač drži načela, da namen posvečuje dejstva.

je razdelil na dva dela, na kvalificirane in nekvalificirane, pa ne morda zato, da bi enim zaradi njihove izobrazbe dal boljšo plačo; o ne, kapitalizem ni toliko pošten. Ustvaril je sistem predelavcev, mojstrov in uradnikov, skratka, ustvaril je kasto nameščencev, da namesto njega bdi in čuje nad delavcem. Ni čuda, da je ta privilegiran položaj v teku let storil nameščenca v neke vrste gospodarja, ki čestokrat še slabše postopa z delavcem kakor pa gospodar sam. Žatrl je v njem zavest, da je ravno tako pod peto gospodarja kakor delavec. Da, še več; iz njega je napravil sužnja, mu vzel vso voljo do samostojnega mišljenja. Posebno pa je v njem ubil zavest, da spada po svojem bistvu in opravi v delojemalski razred. So sicer izjeme, ki pa le potrjujejo to dejstvo.

Pri delavstvu pa hvala Bogu opažamo ravno nasprotno. Zavest krivice ga sili, da se organizirano bori za najosnovnejšo pravico: da sme biti človek.

Kaj pa nameščenci? Ali bomo držali

skega zakona nismo doživeli. Zato se bojimo, da nam bo tudi ta zakon, kakor doslej vsi, prinesel razočaranje.

Po tej poti ne bomo prišli do dobrih zakonov. Bo že treba zato drugih poti. Seveda bodo to mogli razumeti in tako delati ljudje, ki bodo

kot se ta pojmuje danes v Evropi.

Vsi, ki delajo na takih vprašanjih, naj vedo, da se vsaka napaka in krivica, ki jo prinese novi, nepopolni zakon, slejkoprej maščuje. Če ne tako pa kako drugače.

Dosedaj smo vsa, tako tudi najbolj strokovna in gospodarska vprašanja gledali in reševali skozi politična očala. Ta praksa bo morala prenehati, če hočemo, da bodo novi zakoni povsem odgovarjali svoji nalogi in razmeram časa.

J. Rozman.

Časopisi pišejo:

O letakih...

»GORENJE« prinaša članek Matije Škerbca o težavah slovenske politike. Med drugim piše: »Ravno te dni so natrosili letake — ali jih je izdala ljudska fronta ali pa so jih nacionalisti podtaknili ljudski fronti, kjer se zahteva, da izstopita iz vlade dr. Korošec in dr. Krek. V današnjih dneh prihajati s takimi letaki je naravnost izdajstvo nad slovenskim narodom. Mnogi so bili mnenja, da bi dr. Korošec svoj čas ne smel iti v vlado brez Hrvatov. Toda danes, po dogodkih v Avstriji, bi morali vsi pošteti Slovenci zahtevati, da sedi v vladi vodja Slovencev, da zastopa naše narodne interese — kolikor jih pač more v teh razmerah...«

O Avstriji...

»JUGOSL. LLOYD« v Zagrebu piše 19. marca t. l.: »Francoski poslanik Brugère je obiskal predsednika vlade dr. Stojadinovića z namenom, da se jugoslovanska vlada pridruži francosko-angleškemu protestu zaradi priključitve Avstrije v Berlinu, toda dobil je nikalen odgovor.«

»JOURNAL« v Parizu piše o govoru, ki ga je imel Hitler na seji drž. zbora dne 18. marca: »Med državami, katerim se je Hitler zahvalil zaradi njihovega zadržanja ob priključku Avstrije, se nahajata tudi dve zaveznici Nemčije in bivši zaveznici Francije...«

O Češkoslovaški...

»MATIN« piše o istem govoru: »Hitler je večkrat poudaril nedotakljivost meja proti Italiji in Franciji. Ni pa glede tega ničesar omenil o češkoslovaški...«

»HRVATSKI DNEVNIK« priobčuje 20. marca izjavo angleškega politika Churchilla v angleškem parlamentu: »Češkoslovaška je mala demokratska država, toda ima vojsko, ki je tri do štirikrat večja od britanske, njene zaloge streliva trikrat presegajo italijanske; to je junaško ljudstvo, ki ima, opirajoč se na pogodbene pravice, trdne smernice, pravico in hotenje do življenja, življenja v svobodi.«

»POLITIKA« poroča 18. marca iz Londona: »Iz Moskve javljajo, da je komisar za zunanje zadeve danes izjavil, da je Sovjetska unija odločena, da češkoslovaški nudi pomoč za primer morebitnega napada... G. Litvinov je dalje izjavil, da bo sovjetska vlada poslala raznim državam pozive za konferenco, na kateri bi se dogovorili o praktičnih načinih za obrambo pred napadalci... Če bi države odbile ta poziv ali če bi konferenca ostala brez uspeha, je Sovjetska unija pripravljena, da izpolni svoje pogodbene obveznosti sama, brez kakršne koli podpore.« — Poziv Sovjetske unije je bil medtem že poslan Franciji, Veliki Britaniji in Združenim državam.

O vojni nevarnosti...

»JUTARNJI LIST« v Zagrebu prinaša značilno izjavo Lloyda Georgea, angleškega ministrskega predsednika za časa svetovne vojne. Med drugim je izjavil: »Odkar se bavim s politiko, še nisem doživel tako strašnega trenutka, v katerem je zunanja politika tako zapletena, da se ne more videti, s katerega kraja se bo začela odplelati. Pri nas ni nikakih določenih smernic, dočim v diktatorskih deželah izvršujejo akcije, iz katerih se vidi, da diktatorji vedo, kaj hočejo... Interesi in vojaški položaj britanskega imperija in tudi Francije so v nevarnosti... Naši ministri danes ne računajo s položajem in nič ne vidijo in tako izgledajo kakor slepe miši.«

— Angleško javno mnenje se vedno bolj obrača od sedanje zdržne politike Chamberlainove vlade. Verjetno je, da bodo kmalu prišle na vlado odločnejše struje, predvsem bivši zunanji minister Eden. Anglija je že 1914. leta igrala tako cincajočo politiko in tako delno zakrivila vojno. Danes je spet prišel čas, da reče odločno besedo. Razlika je samo ta, da je danes mesto Belgije na vrsti Češkoslovaška.

Italijanska agencija »STEFANI« poroča: »Odbor za armado USA je sprejel predlog zakona, ki daje predsedniku Združenih držav za čas vojne moč, da nadzoruje vso gospodarsko delavnost države. To je večja moč, kakor jo je imel Wilson za časa svetovne vojne.«

PRISTOPI V ZADRUGO
»DELAVSKA TISKARNA«!

Gradbeno delavstvo

Pričenja se gradbena sezija, delo na nedovršenih stavbah bo zopet oživelo. S tem se ne bo pričelo samo delo pri gradnji stavb, ampak pričela se bo tudi borba za uveljavljanje ekonomskih in gospodarskih pravic delavstva, zaposlenega v gradbeni industriji. Gradbeno delavstvo je imelo svoje pravice lansko leto zagotovljene v svoji kolektivni pogodbi. Pogodba je pa konec leta 1937. potekla. S tem je prišlo gradbeno delavstvo v brezpogodbeno stanje. Strokovne organizacije so skupno z Delavsko zbornico storile vse, da se pogodba znova uveljavi. Pogajanja, ki so se vršila, niso prinesla zaželenega uspeha. Delodajalska delegacija je odklanjala sklenitev pogodbe z motivacijo, da se ne priznava od strani oblasti, da jo delavstvo izkorišča ter da se z njo ni odpravilo šušmarstvo, ampak da se celo pospešuje. Tako je ostalo gradbeno delavstvo brez varstva proti delodajalcem. Delavstvo tudi dobro ve, koliko truda je bilo treba, da so pogodbo delodajalci priznali. Poučeno je pa tudi iz svojih lastnih izkušenj, koliko dela je bilo treba, da se je pogodba uveljavila v tistih podjetjih, kjer se je v resnici izvajala.

Prav zaradi tega stoji gradbeno delavstvo pred pričetkom ponovne zaposlitve v zelo težkem položaju. Porast cen življenjskih potrebščin, posebno tistih, ki jih delavec nujno potrebuje, je delavstvu dal misliti. Delavstvo je pri svoji upravičeni zahtevi po zvišanju

plač naletelo pri svojih delodajalcih na gluha ušesa, ker so oni v principu za znižanje plač; posebno zastopajo to stališče delodajalci iz bivše Stajerske. Iz vsega tega se vidi, da bo gradbeno delavstvo moralo združiti vse svoje sile, da odbije namerjeni udarec od strani delodajalcev. Če bo delavstvo tako nastopilo, potem pa tudi lahko upa, da bo uveljavilo svoje zahteve.

Dogajajo se pa na raznih stavbah stvari, ki nikakor ne odgovarjajo delavski skupnosti.

Nekateri, ki so obenem predstavniki delavstva, izvoljeni delavski zaupniki, nikakor nočejo upoštevati tega, da pri nas obstaja več strokovnih organizacij. Ti ljudje, ki zavzemajo najbolj važno mesto v delavskem delovanju, namesto da bi kot predstavniki delavstva branili delavstvo pred delodajalcem, izrabljajo to važno funkcijo le za agitacijo svoje lastne organizacije. To se dogaja na eni ljubljanskih stavb. Ko se je pred časom pričelo na tej stavbi delati, je popolnoma razumljivo, da vsak zaveden strokovničar takoj prične z delavskim pokretom. To je storil tudi neki naš član, ko je svojemu prijatelju svetoval, naj pristopi v strokovno organizacijo. Pa ti pride eden izmed takih, ki se ne zaveda, kaj je delavski zaupnik, z izjavo, da nima nihče drugi pravice pridobivati članov za strokovno organizacijo, kakor samo on. Ali je to naloga delavskega zaupnika? Namesto da bi se zanimal, kako delodajalec

Oglašujte v »Del. pravici«!

izvaja kolektivno pogodbo ter s svojim pravičnim delom dal delavstvu zaupanje do delavskega gibanja, dela prav nasprotno. S tem hočemo prizadeti opozoriti, da to škoduje pravemu delavskemu gibanju. Našim tovarišem pa naročamo, da se na take ljudi ni treba ozirati, ampak naj povsod uveljavijo našo organizacijo. V tem svojem delu ni treba prav pred nikomur kloniti, posebno pa ne pred takimi, ki svoje dolžnosti do delavstva zamenjujejo za koristi svoje organizacije. Pred seboj naj imamo samo potrebe delavstva in prihodnjo borbo, katera čaka gradbeno delavstvo v bodoči seziji.

H kolektivni pogodbi gradbenega delavstva. Dne 16. marca so se po skoraj trimesečnem prekinjenju zopet vršila pogajanja za kolektivno pogodbo gradbenih delavcev. Podjetniki, ki so pri zadnji razpravi bili na stališču, da se pogajajo samo o mezdni tarifi, splošnega besedila pogodbe pa ni potreba, ker imamo socialne zakone, na podlagi katerih bodo urejali razmere do delavstva, so bili sedaj bolj dovzetni tudi za splošni tekst pogodbe. Pri razpravi se je dosegel sporazum v nekaterih točkah pogodbe. Ostalo je odloženo za prihodnje razprave. Glede plač so podjetniki izjavili, da niso proti povišanju plač za toliko, kolikor je od lani narasla draginja. Pristajajo na znižanje števila mezdnih razredov, vendar hočejo sami razporejati delavce po razredih in jim določati plačo.

Razprava se bo nadaljevala 23. marca. O njenem poteku bomo poročali.

Naše skupine polagajo račune

Domžale

Občni zbor naše oblačilne skupine je potekel prav lepo. Udeležba je bila zadovoljiva. Prišli so skoraj vsi člani in še nekaj drugih, ki mislijo pristopiti v naše vrste, da se bodo z nami borili za pošteno življenje. Zastopnik centralne tovariš Janez Pestotnik je v lepem govoru obrazložil pomen organizacije, med delavstvom užgal zopet svežega duha za bodoče delo in ga bodril k medsebojni ljubezni. Odborniki so podali svoja izčrpana poročila, za kar jim je vse članstvo dalo priznanje. Nato so se vršile volitve novega odbora, ki je sprejel svoje funkcije v dobro vseh ter bo prijel z vsemi silami za delo.

Duplica

V torek 8. marca je odbor skupine polagal račune o delu v preteklem letu. Udeležba bi morala biti večja, saj je občni zbor nekaj praznik za skupino. Pogrešamo vedno ene in iste. Ta pomanjkljivost naj se v bodoče odpravi. Iz poročila tajnika je bilo razvidno, da se je skupina dobro razvijala. Članstvo je naraslo na 220 in se je v preteklem letu zvišalo za 58. Ker imamo v podjetju tudi marksistično organizacijo, je to znak, da JSZ delavstvo zaupa. Poslovanje skupine je bilo zelo živahno. Centralo sta zastopala tov. Marinček in Rozman Jože, ki ju je službena pot pripeljala mimo. Prvi nam je povedal, kaj pomeni v delavskem strokovnem gibanju svoboda in neodvisna, od nikogar drugega, kot od članstva odvisna kršč. delavska organizacija. Tov. Rozman pa nas je vzpodbujal, da se strokovno izobrazimo, da bomo zmogni odbijati tako pogoste kapitalistične udarce. Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor z malo izpremembo: Marolt Franc, Pogačnik Karel, Bore Ivan, Burja Franc, Grntal Jakob, Lamberšek Janez, Burnik Anton, Roje France, Zobavnik Francka in Štele Marija. Za predsednika je zopet izvoljen tov. Marolt. Novi odbor poziva članstvo, naj sodeluje in naj vztraja v svoji organizaciji. Pridobiva naj nove člane, v redu naj izpolnjuje dolžnosti do organizacije, ker bo le tedaj mogoče delavski položaj izboljšati, če bomo vztrajni in vselej na svojem mestu. Vse prošnje in pritožbe naj članstvo pove vedno le organizacijskemu zaupniku, vsak v svojem oddelku. Naša pot je ravna, večkrat težka. Toda preko vseh zaprek bomo z našo JSZ na čelu neumorno gradili pravičnejši družabni red in pripravljali boljše dni našemu delavstvu. Vsi na delo!

Št. Vid

V nedeljo 6. marca 1938 smo imeli občni zbor strokovne skupine mizar-skih pomočnikov, na katerem sta bila navzoča kot zastopnika JSZ tov. Jože Gostinčar in predsednik tov. Srečko Žumer.

Odkar obstaja v Št. Vidu naša skupina, še nismo imeli tako živahnega in tako številno obiskanega občnega zbora, kot je bil letošnji. Že dva tedna prej se je med mizar-skimi pomočniki veliko razpravljalo posebno o opoziciji, ki je nastala meseca maja 1937, ker se je nekaterim gospodom zdelo potrebno, da se ustanovi še nova organizacija ZZD, češ, da je JSZ premoška katoliška in preveč borbeno. Posebno so se navduševali za ZZD mizar-ski mojstri sami. Zeleni imajo že od lani potrjena pravila, toda skupine kar niso mogli spraviti skupaj. Sedaj so poprijeli nov način, začeli so agitirati za puč v JSZ, da bi tako na lep način prišli do cilja. Pa so se krepko uredili.

Predsednik tov. Gašper Štibelj je izčrpano poročal o delovanju naše skupine. Omenil je tudi lanski 1. maj, ki je

bil povod, da so nam odpovedali prostore v Ljudskem domu, da smo se potem morali potikati po gostilniških lokalih. Poročal je tudi o lanskim stavki ter o vzrokih, ki so zakrivil, da se stavka ni v celoti posrečila.

Tov. Jože Gostinčar, desna roka dr. J. E. Kreka, nam je v kratkem in jedrnatem govoru raztolmačil zgodovino gibanja mizar-skih pomočnikov v Št. Vidu. Opozarjal je navzoče, naj bodo pred-sodni in naj delajo skupno in za JSZ.

Po poročilih odbornikov in nadzorstva je tov. Srečko Žumer v daljšem govoru razložil cilje in borbenost JSZ ter nje pomen. Omenil je tudi stališče narodnih socialistov, položaj zelenih, nakar nam je natančno raztolmačil zgodovino JSZ pred vojno in po vojni.

Izvolili smo (proti enemu samemu glasu) spet stari odbor, ki je sestavljen takole: predsednik Gašper Štibelj, podpredsednik Kušar Slavko, tajnik Demšar Anton, blagajnik Kreč Janez, odbornika Cankar Alojzij in Erjavec Štefan; nadzorni odbor: Štravs Anton, Mušič Janez in Škerlep Franc. — Zelenci svoje skrbno pripravljene opozicijske liste sploh predložili niso ter so razočarani odšli.

Naš novi odbor pa bo odločno delal po začrtanih smernicah, da bo skupina vedno bolj napredovala in tako koristila vsemu članstvu.

Preserje

V nedeljo, dne 6. marca se je vršil pri nas občni zbor naše strok. skupine. Centralo je zastopal tov. Lombardo. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Anton Drole, podpredsednik Zalokar Miha, tajnik Korošec Jože, blagajnik Ručigaj Jože, gospodar Lukanc Jože, odborniki: Rode Ivan, Zupan Ivan, Gabršek Ivan; nadzorni odbor: Škrjanc Ivan, Kobilca Ignac, Hribar Franc. V januarju smo imeli volitve delavskih zaupnikov. Vložena je bila ena lista. Na podlagi tega so bili izvoljeni tile zaupniki: Zalokar Miha, Drole Anton, Ručigaj Jože, za namestnike pa Škrjanc Janez, Kobilca Ignac in Cerar Fr.

PRI NAKUPU

blaga za obleko in perilo Vam priporočamo domačo manufakturno in modno trgovino

JANKO ČEŠNIK
LJUBLJANA, LINGARJEVA 1

Walter
Briesley

Brezposelni

Večinoma pa sta bila vendarle obzirna drug do drugega in sta se trudila, da ne bi šla drug drugemu na živce, zlasti ob takih dneh, kakor je bil tisti deževni dan, ko sta bila primorana ostati skupaj doma, najsi sta se dobro počutila v svoji družbi ali ne. Tisto jutro sta začela izredno dobro. Struna je bila uglašena zelo visoko. Z dovtipi in nagajivimi besedami sta potolažila Janka, ki se je bal, da z izletom nič ne bo. Deček je šel v šolo sam na svojo pest. In nato sta mož in žena jela skupaj pomivati posodo in sta se prijazno razgovarjala. Zdaj pa zdaj se je sicer komu čelo omračilo, zlasti možu, toda na večer je bilo upati, da bo prav lepo vreme.

»Ali naj pomijem po umivalnici? Ti boš pomila po jedilni shrambi kakor po navadi, ali ne?« je vprašal Ivan, ko sta pospravila lonce in uredila po kuhinji.

»Kar daj!« je odgovorila Ivanka. »Najprej naloži malo premoga na ogenj. Naj še tli. Janko bo imel mokro v čevljih in prišel bo domov ves premražen, ker je deževalo.«

Mož si je ogrnil star dežni plašč, vzela košaro in odšel na vrt v shrambo za premog. Prinesel je v kuhinjo toliko premoga, da ga je bilo dovolj za ves dan. Dva koščka je vrgel na ogenj, potem pa je zopet odšel na dež in čez dvorišče v majhno umivalnico. Tam je bilo dela samo za eno uro, toda Ivan se je nekoliko bal, da ne bo imel več kaj delati, ko konča s tem, zato se mu ni nikamor mudilo. Ob vročih poletnih dneh je Ivanka hitro pomila, potem pa se je spravila kar nad perilo. Snela ga je z vrvi, ki je bila napeljana nad

Razgled po svetu

Vojna nevarnost je grozila pretekli teden na mejah Poljske in Litvanske. Poljska je zaradi nekega obmejnega spora zagrozila Litvi z vojno. Vojno je preprečila sama Litva s tem, da je ugodila vsem poljskim zahtevam. S tem je odložila veliko nevarnost tudi za Evropo.

»Sedanji položaj v Evropi in po vsem svetu zahteva od vseh državnikov, da razvijejo ves svoj trud, da svet ne pade v katastrofo«, je izjavil češkoslovaški zunanji minister Krofta. Dalje je izjavil, da hoče Češkoslovaška do skrajnosti ugoditi vsem svojim sosedom, da se vzdrži prijateljsko razmerje. Toda dobre volje bo konec, kadar bi kdo ne upošteval več samostojnosti države in njene svobode. Tedaj bi Češkoslovaška možato branila svoje pravice. Češkoslovaška in vse demokratične države bodo odločno stale ob strani Francije.

Francija odločna zaveznica Češkoslovaške. Novi zunanji minister Francije

je takoj prvi dan po prevzemu poslov odločno izjavil, da ne more biti nikjer nobenega dvoma, da bi Francija vsak napad na Češkoslovaško smatrala za napad tudi na Francijo. Če bi bila Češka v vojni, bi bilo to tudi za Francijo znamenje za vojno.

Znamenje težkih časov in negotovosti je dejstvo, da je francoski parlament odložil debato o zunanji politiki, ki je bila določena za torek. Mesto tega bo zbornica razpravljala o zakonu, ki bo vseboval važne odredbe v primeru, kadar bi nastala vojna.

General Franco je pričel s silnim bombardiranjem večjih mest, da s tem povzroča strah tudi med civilnim prebivalstvom. Republikanska vojska je začela protiofenzivo, da zaustavi napredovanje Francovih čet.

Predstavniki velikih angleških delavskih organizacij Trade Union se nahajajo v Parizu, kjer se posvetujejo s francoskimi in angleškimi politiki.

Občni zbori, shodi in sestanki

Jarše. Vse članstvo obveščamo, da je bil občni zbor naše skupine zaradi nepredvidenih ovir preložen na nedeljo 3. aprila 1938 in sicer bo ob pol 10 dopoldne v gostilni pri »Bunkežu«. Članstvo prosimo, da to upošteva in da svoje zadeve tako uredi, da bo to dopoldne prosto in na razpolago svoji delavski strokovni organizaciji.

Stahovica. Tukajšnji delavci smo sicer organizirani že več let, vendar nismo imeli samostojne organizacije. Sedaj pa smo se osamosvojili. Pravila naše skupine so že potrjena in ustanovni občni zbor bo na praznik v petek 25. marca 1938 ob 1 popoldne pri Reberniku.

Guštanj. V nedeljo 27. marca se vrši pri nas redni letni občni zbor skupine kovinarjev JSZ. Pozivajo se vsi člani, da se občnega zbora udeležijo, kar je tudi dolžnost vsakega člana. Občni zbor se vrši dopoldne ob 9 v prostorih pisarne bivše občine Tolsti vrh.

Občni zbor skupine JSZ v Celju se bo vršil v nedeljo 3. aprila ob 9 dopoldne v organizacijskih prostorih Delavske zbornice. Dnevni red bo običajen. Ob tej priliki vabimo prav vse člane k udeležbi, da tem sijajnejše manifestiramo za našo idejo.

Jesenice. V nedeljo 27. marca se bo vršil občni zbor naše skupine ob 10 dopoldne v Krekovem domu. Občni zbor je najvažnejši forum vsake demokratične organizacije. Vsak član se mora zavedati, da je del organizacije, pri kateri mora soodločati. Na občnem zboru se osvežijo sile za nove borbe. Zato je dolžnost vseh tovarišev, ki stanujejo izven Jesenic, da pridejo na občni zbor.

Tržič. Skupina JSZ polaga v nedeljo 3. aprila ob 9 dopoldne v Rokodelskem domu račune za poslovno leto in si zastavlja nove smernice in naloge za bodoče leto. Dolžnost vsakega člana je, da se našega občnega zbora udeleži. Tukaj bo mesto in prilika za podajanje vsakovrstne kritike, ne pa po delavnicah in tovarnah, kakor se je to godilo do sedaj. Pridite in pripeljite še druge s seboj. — Odbor.

Vrhnika. Sestanek delavstva se bo vršil v nedeljo 27. marca ob 9 v Rokodelskem domu. Vse tovariše vabimo, da se ga udeležijo.

To in ono

Stahovica. Poročil se je naš tovariš Plevč Valentin s Pavlin Ivanko. Članstvo jima želi obilo sreče in božjega blagoslova.

Radomlje. Poročil se je naš obratni zaupnik tov. Cerar iz Hudega z gđ. Ivanko Prelesnik. Na novi življenjski poti jima želimo mnogo sreče in blagoslova.

Nove knjige

»Borba krščanskih strokovničarjev za nov red«. Prevedel in izdal z odobritvijo mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij Valant Milan. Strani 78. Ljubljana 1938. (Naroča se pri Milanu Valantu, Ljubljana, Ulica na grad 5.) — Poročilo o brošuri prinesemo pozneje.

vrtnimi stezami, ga zavrnila in zgladila. Nato je vse zlikala in razobesila na prostem. Z vsem pranjem je bila gotova v enem dnevu. Ni bila mevrža, ki bi mečkala po cele dni. Vsako delo je določno izvedla do kraja.

Ivan je pobral pepel iz peči in ga odnesel v smetišnico. Pomel je okrog ognjišča in ni pustil za sabo nobenega praška. Potem je izpraznil bakreno posodo in nečke. Tla je splaknil z vodo. Obesil je zatikač in vrv na žebelj in obrisal likalec. Ozrl se je okrog in videl, da je vse opravljeno. Skrbno je vse še enkrat pregledal, kajti Ivanka je ob takih dneh, ko je bilo toliko dela, nazadnje vse prebrskala in se prepričala, če je vse v redu. Ivan je sedel na rob nečk in se zagledal skozi tanko okno: videl je, kako je v drobnih curkih padal dež na njegov vrt, uzrl je mokre strehe hiš na Top Street-u in še dalje mu je segel pogled, tja do tenby-skega občinskega travnika, nad katerim so se plazile dežne megle. Hudičev gozd je bil podoben pošastnim duhovom. Ko je udarilo enajst, je zopet odšel čez dvorišče ter mimogrede pogledal v sod, v katerem se je nabirala deževnica. Bil je že do polovice poln. Saj je že dosti dežja padlo. Ivanka bo imela vode, da se umije.

Žena je bila v kuhinji. Vzela je metlico z jedilne omarice pri oknu.

»Imaš še kaj dela zame?« je nenadoma vprašal mož. Slekkel je svoj dežni plašč in ga obesil na vrata.

»Ne, mislim, da ne bo nič več,« je odgovorila žena in za hip pomislila. »Aha! Če hočeš, lahko prešteješ položnice iz Zadruga, da bomo videli, koliko sva izdala to leto. Kolikor vem, se konča z nedeljo.«

(Dalje prihodnjič.)

Delavska

GLASILO PRAVICA

KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva cesta 22-I — Oglasi po ceniku — Telefon št. 4948. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izdaja za konzorij »Delavske pravice« Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17 (Maks Blejso)